

ERGUNER, Ulvi

(1924-1974)

Müsiķişinas ve neyzen.

3 Ağustos 1924 tarihinde İstanbul'un Sultanselim semtinde doğdu. Babası tanınmış neyzen Süleyman Erguner, annesi Muazzez Hanım'dır. İlkokulu babasının memuriyeti sebebiyle Karaman, Kütahya ve İstanbul Çarşamba'da okudu. Ortaokulu Konya Askerî Ortaokulu'nda, Liseyi ise Maltepe Askerî Lisesi'nde tamamladı. Daha sonra girdiği Kara Harp Okulu'ndan 1943 yılında levazım asteğmeni olarak mezun oldu. Gelibolu, Kars, Ankara ve İstanbul'da görev yaptı; 7 Haziran 1958'de Kore'ye gitti. Bir yıl kaldığı Kore'den dönüşünde İstanbul, Hayrabolu ve Keşan'da ordudaki görevine devam etti. 1 Şubat 1964 tarihinde kendi isteği üzerine yarbay rütbesiyle emekliye ayrıldı. Bundan sonra üç yıl kadar serbest çalıştı. 15 Haziran 1967'de İstanbul Radyosu'nda Türk Sanat ve Halk Müsikişi şube müdürü olarak görev aldı. 17 Kasım 1974'te öldü ve Edirnekapı Şehitliği'ne defnedildi.

Asıl şöhretini ney icracılığı ile kazanan Erguner, ilkokul sıralarından itibaren müsiki bilgilerini ve ney üflemeyi babasından öğrenmiş, bu arada Konya Askerî Ortaokulu'nda Ahmet Ezgimen'den istifade etmiştir. Ayrıca Ankara ve İstanbul'da bulunduğu yıllarda Halil Can, Nuri Halil Poyraz, İlyas Tonguç, Fahri Kopuz, Hulûsi Gökmenli, Cahit Gözkan ve Sadettin Heper'den dinî ve din dışı müsiki meşketmiş, radyo yayınlarına katılmış, Mesut Cemil ile çalışmalar yapmıştır.

Ulvi Erguner yaptığı Türk müsikişi tarihi çalışmaları ile Fârâbî, Abdülkâdir-i Merâgî, Kâtib Çelebi'nin eserlerini müsiki repertuarına kazandırmış, kurduğu

ve yönettiği Klasik Türk Müsikişi Erkekler Korosu ile başarılı bir icra ortaya koymuştur. Yurt içi ve yurt dışında düzenlenen Mevlevî müsikişi ve âyinleriyle ilgili programların çoğunda yer almış, Konya'da yapılagelen Mevlânâ'yı anma törenlerinde Halil Can'dan sonra neyzenbaşılık görevini yürütmüştür. Ayrıca TRT'de günümüzde de (1994) devam eden Türk Tasavvuf Müsikişi adlı radyo programlarının temel çalışmalarını yaparak ilk defa neşrini sağlamıştır. Türk müsikişi tarihi, nazariyatı ve usulleriyle ilgili bazıları neşredilmiş incelemeleri bulunan Erguner ud ve keman da çalardı.

Bestekârlık alanında pek çalışması olmamakla beraber bayatî-araban makamında bir peşrev ve saz semâisi bestelemiş, neyde babasının tavrını kendi tekniğiyle devam ettirmiştir. Neyzen olarak yetiştirdiği oğullarından Süleyman ile Fransa'da yaşayan ve klasik Türk müsikişiyle neyin Avrupa'da tanınmasında başarılı çalışmalar yapan Kudsi Erguner de birer sanatkârdır.

BİBLİYOGRAFYA :

Kıp, *TSM Saz Eserleri*, s. 8; Cavidan Arın, "Röportaj: 17, Ulvi Erguner'in Cevapları", *MM*, sy. 227 (1967), s. 15; S. Y. [Sözer Yaşmut], "Ulvi Erguner", *Musikî ve Nota Mecmuası*, sy. 9, İstanbul 1970, s. 24-25; Hakkı Göktürk, "Erguner (Ulvi)", *İslâ, IX*, 5181; Öztuna, *TMA*, I, 196.

SÜLEYMAN ERGUNER

ERİS KUYUSU

(bk. BİRİRİS).

ERİTREDoğu Afrika'da
Kızıldeniz'e kıyısı olan ülke.

Etiyopya'nın kuzeydoğusunda yer alan Eritre'nin kuzeybatısında Sudan, güneydoğusunda Cibuti, kuzeyinde Kızıldeniz bulunur. Dehlek takım adalarıyla birlikte toplam yüzölçümü 117.440 km², başşehri Asmara, nüfusu 3.317.000'dir (1992).

Etiyopya platosunun bir devamı olan Eritre'nin toprakları batı yönüne doğru akan nehirler tarafından parçalanmıştır. Arazinin güneydoğu kısmı 70 - 80 km. genişliğinde bir şerit halinde Kızıldeniz boyunca uzanır. Etiyopya sıradağlarının kuzeye doğru devam ettiği kuzeybatı toprakları ise hem daha geniş hem de daha yüksektir. Bölgede iklim bakımın-

Eritre'nin
Bayrağı

dan farklılıklar görülür. Deniz sahiline yakın yerler, yüksekte olan ve içerilerde bulunan yerlere göre daha sıcak ve rutubetlidir. Asmara çevresinde 500 mm. civarında seyreden yıllık yağış ortalaması sahilde 200 mm. kadardır. Deniz seviyesinden 400 m. yüksekliğe kadar olan yerlerde otlaklar, daha yukarılarda yaprak dökmeyen ağaçlar yer alır.

Eritre halkı etnik ve dinî bakımdan bazı farklılıklar gösterir. Çeşitli kabilelere mensup olan nüfus içerisinde önemli gruplardan birini, yüksek yaylalardaki çobanlık ve çiftçilikle uğraşan Hristiyan Habeşler teşkil eder. Bölgenin güneybatısındaki kırsal alanlarda yaşayan Hâmî ırktan Kunamalar ile Barialar putperesttir. Diğer taraftan göçebe Benî Amrlar, Habablar, Afarlar (Denkalî, Adal), Engana, Mensa, Marea, Sabderat, Torha ve Hasu gibi kabileler müslüman olup daha çok Sudan sınırına yakın yerlerde ve sahil şeridinde yaşamaktadırlar. Bölgede konuşulan çeşitli diller arasında Tigre, Tigrinya, Amharaca ve Arapça en yaygın olanlardır. Müslümanların önemli bir kısmı ile şehirlerde yaşayanlar Arapça'yı kullanırken kırsal alanlarda bulunanlar Tigre ve Tigrinya dillerini konuşurlar. Eğitim bakımından geri durumda olan Eritre'deki müslüman nüfusun kırsal alanda yaşayan kesimi ziraat ve hayvancılıkla, şehirlerde oturanları ise ticaret ve çeşitli sanatlarla uğraşırlar. Müslümanların eğitim açısından geri kalmalarında, 1929 yılında sömürgeci okul- ların yönetiminin Hristiyan misyonerlere verilmesi üzerine çocuklarını bu okullara göndermek istememeleri etkili olmuştur. Ayrıca 1962'de Eritre'nin özerk statüsüne son verilip eyalet haline getirilmesinden sonra da Arapça'nın eğitim dili olarak kabul edilmemesi ve Etiyopya'nın resmî dili Amharaca'nın yerleştirilmeye çalışılması üzerine yine müslümanlar çocuklarını resmî okullara göndermediklerinden bu olumsuz etki tekrar söz konusu olmuştur. Sömürge yönetimi döneminde 1929 yılına kadar Eritre'nin çeşitli yerlerinde özellikle Keren, Masavva' (Musavva') ve Agordat'ta açılan okullarda Arapça ve İtalyanca eğitim yapılıyor ve Arapça bilen öğretmenler ders

Ulvi Erguner
(Süleyman
Erguner
arşivinden)